Ε Θ Ν Ι Κ Ο Μ Ε Τ Σ Ο Β Ι Ο Π Ο Λ Υ Τ Ε Χ Ν Ε Ι Ο
Σ Χ Ο Λ Η Α Ρ Χ Ι Τ Ε Κ Τ Ο Ν Ω Ν Μ Η Χ Α Ν Ι Κ Ω Ν

Δ.Π.Μ.Σ.: ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ-ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ ΚΑΙ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑ

2011-2012

Το Ζήτημα της Μεθοδολογίας και της Θεωρίας στον Σχεδιασμό του Χώρου

Ελίζα Παναγιωτάτου

Το μάθημα θέτει ζητήματα μεθοδολογίας και θεωρίας στον σχεδιασμό του χώρου, όπως τα είδαμε χθες, όπως τα βλέπουμε σήμερα και μετά -. Στόχος είναι να λειτουργήσει συμπληρωματικά με τα άλλα μαθήματα του Προγράμματος.

Στοχεύει να εξοικειώσει τους σπουδαστές με τη συνάρτηση:

- των διαδικασιών κοινωνικής εξέλιξης με τις συνιστώσες και τις διαδικασίες του σχεδιασμού,
- των θεωρητικών θέσεων με τη μεθοδολογία σχεδιασμού, τη διαμόρφωση προτύπων, πολιτικών και πρακτικών.

Με βιβλιογραφικές επεξεργασίες και παραδείγματα το μάθημα:

- διερευνά τις επιστημολογικές καταβολές του ζητήματος, αναδεικνύει τον διεπιστημονικό του χαρακτήρα,
- στοιχειοθετεί κριτική θεώρηση της σχετικής συζήτησης, διερευνά τις κυρίαρχες θέσεις, τις δυνατότητες και τους περιορισμούς τους,
- αναδεικνύει μεθοδολογικές επεξεργασίες μιας “πειστικότερης” προσέγγισης της πολυδιάστατης κοινωνική πραγματικότητας,
- διαγράφει τις σύγχρονες τάσεις αναθεώρησης των μεθοδολογικών εργαλείων του σχεδιασμού, υπό το πρίσμα της ταχύτατα μεταβαλλόμενης πολυπλοκότητας, των ανατροπών και των νέων αντιπαραθέσεων στο σύγχρονο κοινωνικο-οικονομικό περιβάλλον.

Διάρθρωση του Περιεχομένου του Μαθήματος

Εμβάθυνση Ι. Το ζήτημα του «χώρου» στον σχεδιασμό

- ✓ Κοινωνικές αλλαγές, χώρος, σχεδιασμός.
- ✓ Ροές σκέψης, ζητήματα θεωρίας και πρακτικής.
- ✓ Είδος και ρόλος του σχεδιασμού.
- ✓ Χωρικές διαστάσεις, χωρικά πρότυπα, χωρικά δεδομένα, θεσμοί, κουλτούρα.

Εμβάθυνση ΙΙ. Απεικονίσεις και σχεδιασμός ως πύλες εισόδου στον κόσμο

- ***Μεθοδολογικά, ερμηνευτικά σχήματα***
  - ✓ Η νέα εποχή
- ***Θεωρήσεις σχεδιασμού. Αρκεί η θεωρία του σχεδιασμού για το σχεδιασμό;***
  - ✓ Καθολικός σχεδιασμός, ενδεικτικός σχεδιασμός, φυσικός σχεδιασμός, ορθολογικός σχεδιασμός, συστημικός σχεδιασμός, συμμετοχικός σχεδιασμός, ο σχεδιασμός ως επικοινωνιακή δράση.
- ***Οι «τομές». Οι εποχές***
  - ✓ Η ρήξη με την αρχιτεκτονική και την τέχνη.
  - ✓ Ο σχεδιασμός ως επιστήμη.
- ***Ο σχεδιασμός στην και για την μετα-νεωτερική, μετα-θετικιστική συνθήκη***
  - ✓ Νεοφιλελευθερισμός
  - ✓ Η αποθέωση του διαφορετικού
  - ✓ Α-θεωρητικός σχεδιασμός;
    - ✓ Λιγότερη» έμφαση στη θεωρία;
    - ✓ Έμφαση στη διεπιστημονικότητα
- ***Από τη θεωρία στην πράξη***

Εμβάθυνση ΙΙΙ. Σύνθεση

- ***Κοινωνική /χωρική πραγματικότητα και μεθοδολογικές προσεγγίσεις***
  - ✓ Η σημασία της επιλογής μεθόδων. Η ιδεολογική συνιστώσα.
  - ✓ Εμπειρίες, αναθεωρήσεις, αμφισβητήσεις.

Στην διάρκεια των παραπάνω κύκλων θα εξεταστούν παραδείγματα σχεδιαστικών προβλημάτων, όπως αυτά εμφανίζονται σε ερευνητικά έργα, μελέτες, και νομοθετικά πλαίσια, για να αξιολογηθούν (με επιλεγμένα κριτήρια) οι επιστημολογικές καταβολές, οι θεωρητικές θέσεις, οι μεθοδολογικές επιλογές, οι τεχνικές ανάλυσης, η στοχοθεσία, τα συνθετικά εργαλεία, η διαδοχή των σχεδιαστικών βημάτων, το επίπεδο υλοποίησης των στόχων, τα προβλήματα εφαρμογής.

Εμβάθυνση ΙV. Στρογγυλό τραπέζι (1 ή 2 ημέρες). Διδάσκοντες του μεταπτυχιακού προγράμματος και προσκεκλημένοι

1. Τα ζητήματα, οι διαφορετικές απόψεις, η μεταβλητότητα, οι συγκλίσεις, τα όρια των προσεγγίσεων και του σχεδιασμού. Οι άξονες της συζήτησης θα σχεδιαστούν από τους σπουδαστές σύμφωνα με τα θέματα που έχουν προκύψει στο μάθημα.

Εμβάθυνση V. Νέα εποχή, νέα ζητήματα, νέες πολυπλοκότητες. Σε αναζήτηση προσεγγίσεων, διαδικασιών, θεσμών.

Στο μάθημα θα σας δοθεί επιλεγμένη βιβλιογραφία για μελέτη ή/και κριτική παρουσίαση. Η άσκηση θα περιλαμβάνει συγγραφή θέματος, η οποία θα έχει ως στόχο την κριτική αξιολόγηση προσεγγίσεων σχεδιασμού που υιοθετήθηκαν σ' ένα από τα παραδείγματα που παρουσιάζονται στο μάθημα ή που πραγματεύονται οι σπουδαστές σε άλλα μαθήματα του Προγράμματος. Η έμφαση θα δοθεί στα μεθοδολογικά και σχεδιαστικά βήματα. Από τη διεργασία αυτή θα προκύψουν και οι θεματικοί άξονες για τις συζητήσεις στα στρογγυλά τραπέζια.

Η παρουσία και η συμβολή σας είναι καθοριστική για να πραγματοποιηθεί ένα ζωντανό και ολοκληρωμένο μάθημα.